

interesserer efterhaanden flere og flere, ikke alene her, men ogsaa andre Steder. Jeg saa derfor med en Del Forventning hen til dette Forslags Forelæggelse. Men, som sagt, jeg blev i høj Grad skuffet, da jeg saa, at den højtærede Minister ikke havde fundet Anledning til at pege paa nye Former eller nye Veje. Jeg saa deri en stiltiende Indrømmelse af, at den højtærede Minister enten ikke vil eller ikke kan pege paa nye Fremgangsmaader paa dette Omraade.

Grundlaget for dette Forslag ligger i Indrømmelsen fra Statens og Samfundets Side af, at der her er et Omraade, hvor Samfundet er forpligtet til at hjælpe, hvor Staten ikke fremdeles kan staa som Tilskuertil, hvad der sker. Jeg lægger overordentlig megen Vægt herpaa. Udgangspunktet for Lovgivningen her er, at der skal være selvstændige Hjem. Det siger man ganske vist, men man har ikke i den Tid, der er gaaet, naaet dette Maaal: at skabe selvstændige Hjem, hvor en Familie kan leve. Jeg hørte nok, at det ærede Medlem fra Skern (Ovesen) nu gav os den Oplysning, at i hans Amt har man naaet det og efter hans Fremstilling paa en meget tilfredsstillende Maade. Men paa Øerne har det ikke været muligt for disse 4,000, 5,000, eller lad os sige 6,000 Kr. at skaffe saadanne Hjem, at man kunde kalde dem selvstændige. Og dersom man vil lægge Mærke til den Statistik, vi have over dette Forhold, vil det deraf let ses, at disse Mennesker i høj Grad have maattet beskæftige sig med Arbejde hos fremmede. De statistiske Oplysninger ere ganske vist blevne bestridte her under disse Forhandlinger, men jeg tror dog, det ikke kan bortforklares, at den Jord, Husmændene have faaet ved Hjælp af denne Lovgivning, er ringere end den Jord, som f. Eks. ligger inde under de Brug fra 18 til 216 Tdr. Land, som Statistikken beskæftiger sig med. Det kan heller ikke omdisputeres, at den Pris, som er givet for denne Jord, uagtet Boniteten er ringere, har været større end den Pris, der er givet for de andre Ejendomme i disse Aaringer. Og de Oplysninger, som vedlægges vedrørende de Dage, hvori disse Folk ere gaaede i Arbejde hos fremmede, vise, at man ikke har naaet det, man fra Begyndelsen sigtede til: de selvstændige Hjem. Maa jeg blot læse nogle Ord op, som der sluttet med i denne statistiske Aarbog: „Ligesom det langt overvejende Antal Besiddere er udgaaet af Landarbejderklassen i snævraste Forstand, saaledes have de efter Enhver-

vælsen af deres Ejendomme væsentlig bevaret Karakteren som Landarbejdere“.

Saadanne selvstændige Hjem skulle i Almindelighed efter min Mening være 6 Tdr. Land almindelig Jord og med ordentlig Beliggenhed, og en saadan Jordlod har man ikke kunnet opnaa her paa Øerne for den Sum, Laaneværdien er sat til. Disse Jordlodder skulle være saa store, at Trækraften høves paa Stedet. Thi efterhaanden som Driften bliver mere intensiv, kan man ikke bruge den gamle Form for Driften af Huse, at man faar Trækraften hos Naboer. Naar ikke Trækraften da skal være alt for uforholdsmæssig dyr efter Loddens Størrelse, skal der efter min Mening være 6 eller helst 8 Tdr. Land ved disse Huse. Jeg ser vel, at Summen er sat op fra 5,000 til 6,000 Kr. i Forslaget. Men det er vel ikke mere, end hvad Jorden, Bygninger og Besætning ere stegne i Pris i disse Aar. Fra Husmandsorganisationerne er der fremsat visse Fordringer til denne Lovs Revision. Jeg hørte rigtignok, at der for et Øjeblik siden blev sagt, at disse Krav kom saa sent, at Landbrugsministeren ikke havde kunnet udarbejde Forslaget med dem for Øje. Men det kunde dog ikke være den højtærede Landbrugsminister ubekendt, at man ønskede noget saadant. Husmandsorganisationerne have stillet deres Fordringer op i enkelte Punkter, og jeg synes, at de Fordringer, de her have stillet, ere ret beskedne. Der kan selvfølgelig indvendes et og andet imod dem. Men ret forstaaet ligger der i disse Fordringer adskilligt, som, hvis det bliver gennemført, vil forbedre dette Forslag i betydelig Grad.

Hovedpunktet i disse Fordringer ligger for mig i, at man forlanger Indførelse af offentlig Fæste. Det er en velkendt Ting, at jeg i denne Tanke ser en betydelig Løftestang til Hjælp ved Løsningen af det sociale Spørgsmaal og ved Udviklingen af vort økonomiske Liv. Jeg har i sin Tid været med til at stille Forslag i saa Henseende. Det blev ikke vedtaget i dette Ting, men det glæder mig dog, at jeg under disse Forhandlinger fra forskellig Side har faaet Tilslutning til denne Tanke som et Forsøg. Ja, endog det ærede Medlem fra Vraa endte med at anbefale, at man ved denne Lejlighed som Forsøg indførte offentlig Fæste. Det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) og det ærede Medlem fra Søby (Anders Nielsen) var inde paa det samme. Det ærede Medlem fra Vraa (Thomas Larsen) siger, at naar man tager langt Sigt, indfører man